

Zápis z 22. zasedání Ústřední knihovnické rady ČR

Datum konání: 10.2. 2011

Přítomni - MK: Náměstek ministra kultury MgA. R. Zdráhal, Mgr. B. Skučková, vedoucí samostatného oddělení literatury a knihoven, Mgr. J. Klusoň, právník samostatného oddělení umění

Přítomni - ÚKR: PhDr. H. Bouzková, Ing. A. Brožek, PhDr. Z. Friedlová, Mgr. T. Gec, PhDr. Š. Kašpárková, Ing. M. Lhoták, PhDr. R. Papík, Mgr. I. Prochásková, PhDr. V. Richter, B. Roule, PhDr. K. Sosna,

Přítomni – hosté: JUDr. Petra Smolíková, zástupce ředitele úřadu MK ČR, Mgr. Adéla Faladová, odbor autorského práva MK, PhDr. B. Stoklasová, ředitelka Zpracování a ochrany novodobých fondů NK ČR

Omluveni: Ing. Tomáš Böhm, Mgr. G. Jarkulišová, Ing. L. Nivnická, PhDr. J. Okrouhlíková, Ph.D. Ing. L. Prchalová, RNDr. T. Řehák, Ing. M. Svoboda

Program:

1. Úvodní slovo – MgA. Radek Zdráhal

Náměstek ministra kultury přivítal členy ÚKR a informoval o připravovaném jednání vedení MK ČR s Asociací krajů ČR, která je plánována na březen. Jedním z témat jednání bude problematika finančního zajištění výkonu regionálních funkcí, zejména situace ve Středočeském kraji, kde došlo v roce 2010 ke snížení dotace o 50 % a v letošním roce o dalších 50 %. Z částky 18,6 mil. Kč přidělené Středočeskému kraji ze státního rozpočtu v roce 2005 zbylo pouhých 5 mil. Kč pro rok 2011.

Dr. Richter konstatoval, že toto snížení znamená výrazné narušení systému regionálních funkcí ve Středočeském kraji.

2. Novela autorského zákona – informace o dalším postupu – JUDr. Petra Smolíková, Mgr. Adéla Faladová

- Termín předložení novely AZ do vlády je posunut na 1. čtvrtletí 2012. K jednotlivým tématům se plánují veřejné konzultace.
- Způsob stanovení úhrady za poskytované kopírovací služby – bude předmětem diskuse.
- Zpřístupnění souboru národní knižní produkce digitalizované v rámci programu IOP – Národní digitální knihovna – toto téma se stane předmětem veřejné konzultace, MK bude sledovat obdobné projekty v zahraničí.
- Návrh NK ČR a DILIA na rozšířenou kolektivní licenci pro sdělování děl různým subjektům – bude posouzen v rámci zpracování novely AZ, jedná se o jednu z možných variant.
- Vytváření registru osiřelých děl a databází o autorech – měli by vést kolektivní správci, jejich přístupnost by neměla být podmíněna placením poplatků. Diskutován problém nedostupnosti dat z centrální evidence obyvatel pro knihovny.
- Návrh evropské směrnice o osiřelých dílech by měl být zveřejněn v březnu 2011.
- Diskutována možnost násobného kopírování, umožňující např. uložení kopie na alternativním místě, migraci mezi nosiči a formáty, možnost sdílení kopií například v případě uchování a zpřístupnění povinného výtisku el. publikací, možnost sdílet digitální kopie pro ty knihovny, které vlastní fyzické dokumenty.

- Zpřístupňování dokumentů získaných webharvestingem je možno zpřístupňovat dle § 37 odst. 1 písm. c) AZ – lze vyložit tak, že dokument se stává součástí fondu knihovny.

2. Znění zápisu

ÚKR odsouhlasila znění zápisu z 20. zasedání a obsah programu navrženého pro 22. zasedání.

3. Kontrola plnění úkolů z 20. zasedání

3.1. Projekt internetizace knihoven (PIK)

- Stále probíhají jednání s MV o převzetí Projektu internetizace knihoven do kompetence MK ČR, existuje možnost personálně zabezpečit administraci projektu stávajícím zodpovědným pracovníkem MV. K převodu by mohlo při schválení vedením MK dojít v pololetí letošního roku.
- V březnu proběhne výběrové řízení na nového poskytovatele konektivity, která má zajistit připojení na příští dva roky.
- Dr. Richter upozornil na to, že současná rychlost připojení 2048/256 kbit/s je zcela nedostatečná, na druhou stranu však některé malé knihovny nemohou mít z technických důvodů rychlejší připojení. Výběrové řízení by mělo být nastaveno tak, aby rychlost připojení byla provázána s velikostí knihovny

3.2. Povinný výtisk digitálních dokumentů

NK ČR pracuje na pilotním projektu pro příjem, uchování a zpřístupnění povinného výtisku digitálních dokumentů. V první fázi půjde o dobrovolné předávání. Spuštění projektu je plánováno na počátek druhého pololetí 2011. Po vyhodnocení provozu bude zpracován návrh na změnu právní úpravy povinného výtisku.

3.3. Novela standardů VKIS

Novela standardu je připravena. Bude předána MK ČR.

4. Financování dotačních programů MK ČR v roce 2011

4.1. Program VISK

- 4.1.1. Program je letos financován částkou 60 mil. Kč. Návrh na rozdělení pro jednotlivé podprogramy VISK a pro NK ČR, viz níže.
- 4.1.2. Projekty NK ČR představují částku 18,869 mil. Kč. Podmínkou uvolnění finančních prostředků je dopracování zprávy o realizaci projektu Manuscriptorium za rok 2010. Členové ÚKR se do 15.2. vyjádří k projektům na rok 2011
- 4.1.3. Na základě sdělení dr. Stoklasové o „výpadku“ projektu digitalizace NK ČR ve VISKu 7 bylo doporučeno, aby NK ČR přehodnotila své priority, resp. projekt, podaný do podprogramu VISK 6, a případně požádala o změnu.
- 4.1.4. Stávající rezerva z programu VISK bude využita pro posílení programu K 21 – navýšení o 0,4 mil. Kč a Česká knihovna – navýšení o 0,5 mil. Kč. O alokaci případné další rezervy, která může vzniknout při vyhodnocení všech projektů, rozhodne MK ČR. Rezerva může být využita na realizaci priorit Koncepce.

r. 2011	Požadavky - došlé projekty	Z toho NK ČR	Z toho projekty	Přiděleno na projekty	CELKEM
VISK 1	420 000	420 000		0	420 000
VISK 2	753 000	0	753 000	753 000	753 000
VISK 3	18 649 373	0	18 649 373	18 000 000	18 000 000
VISK 4	9 037 000	9 037 000		0	9 037 000
VISK 5	7 497 000	0	7 497 000	6 800 000	6 800 000
VISK 6	7 748 000	3 296 000	4 452 000	4 452 000	7 748 000
VISK 7	5 072 000	0	5 072 000	5 072 000	5 072 000
VISK 8A	1 603 000	0	1 603 000	1 603 000	1 603 000
VISK 8B	5 887 000	4 526 000	1 361 000	1 336 000	5 862 000
VISK 9	3 689 000	1 590 000	2 099 000	2 099 000	3 689 000
CELKEM	60 355 373	18 869 000	41 486 373	40 115 000	58 984 000

4.2. Program Knihovna 21. století – letos bude financován částkou 2,6 mil. Kč.

4.3. Program Česká knihovna – letos bude financován částkou 2,5 mil. Kč.

4.4. ÚKR schvaluje výše uvedené rozdělení financování dotačních programů v roce 2011.

5. Příprava nové Koncepce rozvoje knihoven na období 2011–2014 – informace o stavu přípravy – Mgr. Skučková, dr. Richter.

- **Současný stav prací** - u většiny priorit zpracována implementace, zapracovány obecné připomínky a náměty z rezortů a krajů, revize textu ze strany MK ČR.
- **Priorita – „Aktivně podporovat čtenářskou gramotnost, propagovat četbu, zejména u dětí a mládeže“** – chybí implementace, dílčí projekty a objem financování – *dr. Richter do 20.2.2011.*
- **Priorita „Zvýšit objem financování nákupu knihovních fondů v knihovnách ČR a vytvořit tak základní předpoklad pro zlepšení obsahu a kvality VKIS“** – chybí implementace, zaměření programu a návrh objemu financování. Hlavní zaměření – nákup zahraniční literatury pro národnostní menšiny a migranty + zdravotně postižení (zvukové knihy), slovenská literatura. Prověřit vazbu na obdobné programy MK, konzultovat s Multikulturním centrem – *dr. Richter, dr. Kašpárková do 20.2.2011.*
- **Priorita „Zabezpečit efektivní dostupnost EIZ pro podporu VVI po roce 2011“** – nedostatečná komunikace s AV ČR, AKVŠ jako rozhodujících participujících subjektů a NTK, která má provést analýzu a návrh řešení – *Ing. Svoboda bude kontaktovat dr. Procháskou a ing. Lhotáka a informovat je o obsahu projektu OPLZZ, CZ. 1.04/4.1.00/59.00019 do 21.2.2010.*
- **Priorita – „Zlepšit odměňování pracovníků knihoven“** – priorita vypuštěna, je obsažena ve Státní kulturní politice.
- **Priorita – „Optimalizovat strukturu grantových programů“** – priorita vypuštěna, struktura dotačních programů bude upravena v souvislosti se schválením Koncepce, priority programů se upravují každý rok průběžně.
- **Priorita „Vytvořit dlouhodobě predikovatelná pravidla financování z veřejných zdrojů“** – priorita vypuštěna, v obecné rovině obsažena ve Státní kulturní politice.
- Provedena analýza nákladů Koncepce. Náklady na financování Koncepce se pohybují v rozmezí od 1,5 do 2 miliardy Kč. Jen menší část z této částky vyžaduje nové zdroje ze státního rozpočtu.

- Je nezbytné promítnout doporučení Evropské komise, dotýkajících se činnosti knihoven – bude zahrnuto v jednotlivých prioritách, zejména ve vztahu k digitalizaci a zpřístupnění kulturního dědictví, a novou hospodářskou strategií EU „Evropa 2020“
- Předloženy hlavní teze komunikační strategie Koncepce – **dopracovat do 28.2.2011 RNDr. Řehák, Ing. Nivnická, Mgr. Jarkulišová a dr. Richter.**
- Úvod Koncepce, rozvedení vize – **přípravit do 20.2.2011 dr. Richter, dr. Řehák.**
- Garantem za koordinaci realizace Koncepce v NK ČR je dr. Stoklasová. Odpovědné osoby za priority, které souvisejí s činností NK, viz tabulka v příloze.
- Garanti pracovních skupin navrhnout a dohodnout odpovědné osoby za jednotlivé priority. Je žádoucí, aby nově vytvořené pracovní skupiny zahájily co nejdříve svou činnost. **Termín: do 28.2.2011.**
- Základní text Koncepce bude zpracován do konce února 2011. **Členové ÚKR zašlou připomínky do 25.2.2011.**

6. Různé

6.1. Kooperační systém Články v českých časopisech.

Oddělení analytického zpracování NK ČR bude zrušeno k 1.3.2011. V situaci, kdy dochází k výraznému krácení mzdových prostředků a NK ČR zároveň stojí před novými úkoly vyplývajícími z nárůstu elektronických dokumentů (zde nám nenávratně uniká část národního kulturního dědictví a stejně jako zahraniční národní knihovny musíme přesouvat kapacity právě sem) i z připravované Koncepce rozvoje knihoven ČR..., je nutné přehodnotit priority a omezit nebo zastavit činnosti, které lze nahradit jinak. Manuální analytické zpracování je činnost, na kterou většina zahraničních národních knihoven rezignovala již před mnoha lety, zbytek pak v posledních letech v souvislosti s projekty digitalizace, která umožní nabídnout nejen vyhledávání v bibliografických záznamech, ale i v plných textech, což dnes uživatelé stále více vyžadují. Dokumenty, které dnes NK ČR analyticky popisuje ve vysoké míře úplnosti, budou digitalizovány a indexovány přednostně.

Kooperační systém článkové bibliografie bude zachován buď pod hlavičkou Souborného katalogu ČR, nebo Jednotné informační brány. Obě možnosti jsou průchodné, konkrétní řešení bude zvoleno na základě výsledků dotazníku, kterým budou obeslány kooperující instituce.

6.2. Vyřazování knihovních dokumentů z knihovního fondu – Mgr. Klusoň

Jestliže provozovatel knihovny vyřazuje z jejího fondu knihovní dokumenty, musí postupovat podle § 17 knihovního zákona. Pokud vyřazované knihovní dokumenty neodkoupí některá z knihoven podle § 17 odst. 3 knihovního zákona, může je provozovatel nabídnout ke koupi komukoli, například i do antikvariátu nebo do zahraničí.

Pokud hodlá provozovatel knihovny prodat vyřazené knihovní dokumenty do zahraničí, musí mít na paměti zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění. Podle tohoto zákona (příloha 1, část VII) jsou předmětem kulturní hodnoty, mimo jiné, knihy, tištěné mapy a atlasy vydané na území České republiky, které jsou starší než 100 let.

Předměty kulturní hodnoty lze vyvázet pouze s osvědčením k vývozu (§ 2 odst. 1 zákona č. 71/1994 Sb.). Toto osvědčení vydávají odborné organizace vyjmenované v příloze 2 zákona č. 71/1994 Sb., a to na základě žádosti vlastníka předmětu. Formulář žádosti je přílohou zákona č. 71/1994 Sb. Pro předměty z oboru knižní kultury je odbornou organizací Národní knihovna České republiky a

Moravská zemská knihovna v Brně – místní příslušnost se řídí místem pobytu nebo sídla vlastníka předmětu kulturní hodnoty.

Jestliže tedy provozovatel knihovny hodlá prodat do zahraničí knihy vydané na území České republiky před více než sto lety, musí si vyžádat osvědčení k trvalému vývozu; osvědčení může být vydáno jedno pro celý soubor knih. Pokud by provozovatel knihovny vyvezl tyto knihy bez předepsaného osvědčení, hrozí mu pokuta až 5 mil. Kč.

6.3. Změny personálního obsazení ÚKR – ministr kultury MUDr. Jiří Besser:

- Jmenoval generálního ředitele NK ČR Ing. Tomáše Böhma členem ÚKR.
- Odvolal Mgr. Pavla Hazuku jako člena ÚKR.
- Vzal na vědomí rezignaci doc. PhDr. Jaromíra Kubíčka, CSc. na členství v ÚKR.
- Potvrdil Ing. Martina Svobodu – ředitele Národní technické knihovny, ve funkci místopředsedy ÚKR a Ing. Libuši Nivnickou – ředitelku Mahenovy knihovny v Brně ve funkci tajemnice ÚKR.

Datum: 14. 2. 2011

Zapsal: PhDr. Vít Richter

Materiály předané členům na zasedání:

Návrh na rozdělení finančních prostředků programu VISK v roce 2011

Implementace Koncepce rozvoje knihoven ČR na období 2011-2014 (návrh).